

Predmet C-197/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

24. ožujka 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

28. travnja 2022.

Žalitelj:

S. S.A.

Druga stranka u žalbenom postupku:

C. sp. z o.o.

Predmet glavnog postupka

Žalba protiv presude prvostupanjskog suda kojom se odbija tužba za plaćanje iznosa od 4 572 648 poljskih zlotā uvećanog za kamate koju je podnijelo društvo S. S.A. protiv društva C. sp. z o.o. na temelju članka 15. stavka 1. točke 4. Ustave z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Zakon od 16. travnja 1993. o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja)

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje članka 2., članka 6. stavaka 1. i 3. te članka 19. stavka 1. drugog podstavka Ugovora o Europskoj uniji u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Prethodna pitanja postavljaju se na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 2., članak 6. stavke 1. i 3. te članak 19. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti na način da neovisni, nepristrani i zakonom prethodno ustanovljeni sud koji osigurava djelotvornu pravnu zaštitu nije prvostupanjski sud države članice Europske unije u čijem sastavu zasjeda sudac pojedinac tog suda koji je određen za odlučivanje u predmetu uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda?

2. Treba li članak 2., članak 6. stavke 1. i 3., članak 19. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti na način da im se protivi primjena odredbi nacionalnog prava, kao što je članak 55. stavak 4. druga rečenica Ustawe z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Zakon od 27. srpnja 2001. o organizaciji redovnih sudova) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2020., poz. 2072., kako je izmijenjen) u vezi s člankom 8. Ustawe z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Zakon od 20. prosinca 2019. o izmjeni Zakona o organizaciji redovnih sudova, Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona) (Dz.U. iz 2020., poz. 190.), u dijelu u kojem se njima zabranjuje drugostupanjskom sudu da na temelju članka 379. točke 4. Ustawe z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Zakon od 17. studenoga 1964. – Zakonik o građanskom postupku) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2021., poz. 1805., kako je izmijenjen) utvrdi ništavost postupka pred nacionalnim prvostupanjskim sudom u predmetu koji je pokrenut pred tim sudom zbog toga što se sastav suda protivi zakonu, sud je u neodgovarajućem sastavu ili osoba koja je njegov član nije ovlaštena ili nadležna za odlučivanje, kao pravnu sankciju kojom se osigurava djelotvorna pravna zaštita u slučaju određivanja suca za odlučivanje u predmetu uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda?

Navedene odredbe prava Unije

Ugovor o Europskoj uniji: članak 2., članak 6. stavci 1. i 3., članak 19. stavak 1. drugi podstavak

Ugovor o funkcioniranju Europske unije: članak 267.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima: članak 47.

Navedene odredbe nacionalnog prava i odluke nacionalnih sudova

Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Zakon od 16. travnja 1993. o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2022., poz. 1233.): članak 15. stavak 1. točka 4.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Zakon od 17. studenoga 1964. – Zakonik o građanskom postupku) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2021., poz. 1805., kako je izmijenjen) (u daljnjem tekstu: Zakonik o građanskom postupku): članak 47. stavak 1., članak 59., članak 232. druga rečenica, članak 323., članak 378. stavak 1., članak 379. točka 4., članak 386.

U skladu s člankom 379. točkom 4. Zakonika o građanskom postupku, navedenim u drugom prethodnom pitanju, „postupak je nezakonit ako sastav suda pred kojim je pokrenut postupak nije u skladu sa zakonskim odredbama ili ako se predmet vodi pred sucem koji je izuzet na temelju samog zakona”.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Zakon od 27. srpnja 2001. o organizaciji redovnih sudova) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2020., poz. 2072., kako je izmijenjen) (u daljnjem tekstu: Zakon o organizaciji redovnih sudova): članak 45., članak 47.a, članak 47.b, članak 55. stavak 4.

U skladu s člankom 55. stavkom 4. Zakona o organizaciji redovnih sudova navedenim u drugom prethodnom pitanju, „suci mogu odlučivati o svim predmetima na njihovu mjestu rada, kao i na drugim sudovima u slučajevima utvrđenima zakonom (nadležnost suca). Odredbama koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sudskih vijeća ne ograničava se nadležnost suca i na njih se ne može pozvati kako bi se utvrdilo da se sastav suda protivi zakonu, da je sud u neodgovarajućem sastavu ili da osoba koja je njegov član nije ovlaštena ili nadležna za odlučivanje”.

Ustawa z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Zakon od 20. prosinca 2019. o izmjeni Zakona o organizaciji redovnih sudova, Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona) (Dz.U. iz 2020., poz. 190.) (u daljnjem tekstu: Zakon o izmjeni): članak 1. (kojim se u članak 55. Zakona o organizaciji redovnih sudova dodaje članak 4. u prethodno navedenoj verziji), članak 8.

U skladu s člankom 8. Zakona o izmjeni, navedenim u drugom prethodnom pitanju, „odredba članka 55. stavka 4. zakona koji se izmjenjuje u članku 1. primjenjuje se i na postupke koji su pokrenuti ili okončani prije stupanja na snagu ovog zakona”.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Odluka ministra pravosuđa od 23. prosinca 2015. – Poslovník redovnih sudova) (Dz.U. iz 2015., poz. 2316.) (u daljnjem

tekstu: Poslovnik iz 2015.): članak 43. stavak 1., članak 49., članak 52.b, članak 52.c

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Odluka ministra pravosuđa od 18. lipnja 2019. – Poslovnik redovnih sudova) (Dz.U. iz 2015., poz. 1141.) (u daljnjem tekstu: Poslovnik iz 2019.): članak 2. točka 16., članak 61. stavak 3., članak 138. stavak 3.

Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Zakonik o radu od 26. lipnja 1974.) (pročišćeni tekst, Dz.U. iz 2022., poz. 1510.): članak 167.², članak 167.³

Presuda Sąda Najwyższego (Vrhovni sud, Poljska) od 21. studenoga 2019., III PK 162/18; odluka Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 5. prosinca 2019., III UZP 10/19; rješenje Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 28. veljače 2020., III CSK 225/19; rješenje Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 12. siječnja 2021., IV CSK 275/20; odluka Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 16. veljače 2021., III CZP 9/20; rješenje Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 2. lipnja 2021., V CSK 52/21; rješenje Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 29. travnja 2022., III CZP 77/22; odluka Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) od 26. svibnja 2022., III CZP 86/22

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Društvo S. S.A. u S. podnijelo je 27. travnja 2018. protiv društva C. sp. z o.o. u W., na temelju članka 15. stavka 1. točke 4. Zakona od 16. travnja 1993. o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja, tužbu za plaćanje iznosa od 4 572 648 poljskih zlotā uvećanog za zakonske kamate od datuma i na iznose navedene u tužbenom zahtjevu. Tuženik je zahtijevao da se tužba odbije.
- 2 Nalogom od 27. rujna 2018. Przewodnicząca XVI Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w W. (predsjednica XVI. Gospodarskog odjela Okružnog suda u W., Poljska) naložila je da se predmet uputi na nasumični odabir u sustav za nasumičnu dodjelu predmeta. U skladu s izvješćem o nasumičnom odabiru, sutkinja E.T. 28. rujna 2018. nasumičnim je odabirom određena kao sudac izvjestitelj u predmetu XVI GC 932/18.
- 3 Nalogom sutkinje E.T. od 30. siječnja 2019. utvrđeno je da će se rasprava održati 11. ožujka 2019. Kao predsjednica sastava vijeća imenovana je sutkinja E.T. Nalogom od 7. veljače 2019. sutkinja E.T. promijenila je datum održavanja rasprave s 11. ožujka 2019. na 25. ožujka 2019. U nalogu nisu navedeni razlozi za izmjenu datuma održavanja rasprave niti predsjednik sastava vijeća.
- 4 Rasprava je održana 25. ožujka 2019., predsjedavala je sutkinja J.K. U spisu predmeta XVI GC 932/18 koji obuhvaća razdoblje od 28. rujna 2018. (datum odabira sutkinje E.T. u sustavu za nasumičnu dodjelu predmeta) do 25. ožujka 2019. (datum održavanja prve rasprave koju je vodila sutkinja J.K.) ne postoje

dokumenti na kojima se temelji izmjena suca izvjestitelja. Naknadna ročišta određena u svrhu održavanja rasprave, odnosno 8. srpnja 2019. i 2. rujna 2019., održana su pred prvostupanjskim sudom u sastavu sutkinje J.K. Sąd Okręgowy w W. (Okružni sud u W., Poljska), u čijem je sastavu vijeća kao sudac pojedinac zasjedala sutkinja J.K., objavio je 16. rujna 2019. presudu kojom se odbija tužba. U sustavu za nasumičnu dodjelu predmeta nije izmijenjen sudac izvjestitelj u predmetu XVI GC 932/18.

- 5 Žalbom od 27. listopada 2019. tužitelj je pobijao presudu prvostupanjskog suda u cijelosti. U odgovoru na žalbu od 31. srpnja 2020. tuženik je zahtijevao da se žalba odbije.
- 6 Zbog tužiteljeve žalbe, spis predmeta XVI GC 932/18 poslan je žalbenom sudu i označen brojem predmeta VII AGa 738/20. Rješenjem od 11. svibnja 2021. Sąd Apelacyjny w W. (Žalbeni sud u W., Poljska) odlučio je na temelju članka 138. stavka 3. Poslovnika iz 2019. vratiti spis Sādu Okręgowom w W. (Okružni sud u W.) kako bi se u spis priložili sljedeći dokumenti: 1. nalog predsjednika odjela ili zamjenika predsjednika odjela na temelju kojeg je sutkinja J.K. od 25. ožujka 2019. određena za razmatranje predmeta kao sutkinja izvjestiteljica umjesto odabrane sutkinje izvjestiteljice E.T. i navođenje pravne osnove za prosljeđivanje tog predmeta sutkinji J.K., kao i razloga koji su bili osnova za izmjenu sastava suda; 2. nalog predsjednika odjela ili zamjenika predsjednika odjela na temelju kojeg je sutkinja J.K. trebala, kao zamjenik zbog izostanka sutkinje E.T., izvršiti radnje na raspravi održanoj 25. ožujka 2019. s pojašnjenjem je li sutkinja E.T. izostala zbog dopusta (godišnji odmor, dopust na zahtjev) ili drugog opravdanog razloga; 3. nalog predsjednika odjela ili zamjenika predsjednika odjela kojim se utvrđuje plan zamjena za 25. ožujka 2019. i 4. nalog sutkinje J.K. od 25. ožujka 2019. kojim joj se dodjeljuje predmet XVI GC 932/18.
- 7 U odgovoru na rješenje Sāda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) od 11. svibnja 2021. predsjednica XVI. gospodarskog odjela Sāda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) dopisom od 24. svibnja 2021. dostavila je na uvid predsjedniku Sāda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) spis predmeta XVI GC 932/18 kojem je priložila sljedeće dokumente: 1. okružnicu od 19. svibnja 2021. voditelja tajništva XVI. gospodarskog odjela prema kojoj je nalog sutkinje J.K. od 25. ožujka 2019. o preuzimanju na razmatranje predmeta XVI GC 932/18 greškom priložen spisu drugog predmeta; 2. nalog od 25. ožujka 2019. o tome da je tajništvo sutkinje J.K. preuzelo predmet XVI GC 932/18; 3. nalog od 25. ožujka 2019. o određivanju dežurnog suca (J.K.) za zasjedanje na sjednici zakazanoj za 25. ožujka 2019. zbog opravdanog izostanka sutkinje E.T.
- 8 Nalogom od 16. lipnja 2021. spis je ponovno vraćen okružnom sudu u svrhu izvršenja, u roku od tri dana, točka 2. rješenja od 11. svibnja 2021. u pogledu pojašnjenja toga je li sutkinja E.T. izostala zbog dopusta (godišnji odmor, dopust na zahtjev) ili drugog opravdanog razloga. Zbog neizvršenja u roku naloga od 16. lipnja 2021., rješenjem od 29. srpnja 2021. Sąd Apelacyjny w W. (Žalbeni sud u W.) obavijestio je Prokuratora Regionalnog w Warszawie (Okružni državni

odvjetnik u Varšavi, Poljska) jer je smatrao nužnim njegovo sudjelovanje u predmetu. Dopisom od 5. kolovoza 2021. predsjednica XVI. gospodarskog odjela Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) pojasnila je da je sutkinja E.T. 25. ožujka 2019. izostala zbog dopusta na zahtjev. Dopisom od 25. kolovoza 2021. okružni državni odvjetnik uključio se u predmet.

- 9 Rasprava pred drugostupanjskim sudom održana je 20. rujna 2021. Predsjednik je obavijestio stranke o pravnom problemu povezanom s povredom načela nepromjenjivosti sastava na prvostupanjskom sudu.
- 10 Kako bi se utvrdili razlozi za povredu nepromjenjivosti sastava u predmetu XVI GC 932/18, Sąd Apelacyjny w W. (Žalbeni sud u W.) rješenjem od 28. rujna 2021. naložio je Prezesa Sądu Okręgowego w W. (predsjednik Okružnog suda u W., Poljska) da u roku od dva tjedna dostavi sljedeće informacije: 1. broj predmeta koje je sutkinja E.T. odredila za sjednicu 25. ožujka 2019. i njihove brojeve spisa; 2. pojašnjenje je li u svim predmetima koji su određeni za sjednicu 25. ožujka 2019. zamjena na raspravi bila sutkinja J.K.; 3. navođenje brojeva predmeta namijenjenih za sjednicu 25. ožujka 2019. koje je preuzela na razmatranje sutkinja J.K. na temelju Poslovnika iz 2015. ili ih je preuzelo njezino tajništvo prema drugoj pravnoj osnovi; 4. navođenje je li sutkinja E.T. tijekom 2018. i 2019. koristila dopust na zahtjev na datume kada je imala zakazane sjednice, a ako jest, navođenje kalendarskih datuma tih sjednica uz navođenje brojeva predmeta koji su određeni za pojedinačne datume; 5. u slučaju potvrdnog odgovora na četvrto pitanje, pojašnjenje je li na datume kada je sutkinja E.T. koristila dopust na zahtjev i imala zakazane sjednice njezina zamjena na raspravama bila sutkinja J.K.; 6. u slučaju potvrdnog odgovora na peto pitanje, navođenje je li sutkinja J.K. prilikom zamjene na raspravama preuzela bilo koji predmet na temelju Poslovnika iz 2015.; 7. broj sjednica zakazanih za mjesec u kojima je sutkinja E.T. koristila dopust na zahtjev na datume zakazanih sjednica u pojedinačnim predmetima u kojima je sutkinja E.T. koristila dopust na zahtjev. Predsjednik Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) nije dostavio Sądu Apelacyjnemu w W. (Žalbeni sud u W.) tražene informacije.
- 11 Dopisom od 18. listopada 2021. predsjednik Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) podnio je presliku rješenja Sąda Apelacyjnego w W. (Žalbeni sud u W.) od 28. rujna 2021. i zatražio od Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. (predsjednik Žalbenog suda u W., Poljska) da potvrdi pravilnost naloga za dostavu navedenih informacija.
- 12 Predsjednik Sąda Apelacyjnego w W. (Žalbeni sud u W.), kao ni potpredsjednica tog suda nisu obavijestili drugostupanjski sud o radnjama koje su u području upravnog nadzora poduzeli u vezi s prethodno navedenim dopisom.
- 13 Dopisom od 1. prosinca 2021. Sąd Apelacyjny w W. (Žalbeni sud u W.) zatražio je od predsjednika Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) da ponovno razmotri izvršenje rješenja od 28. rujna 2021. Dopisom od 29. prosinca 2021. predsjednik Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) odgovorio je da se u

potpunosti slaže sa stajalištem iznesenim u dopisu upućenom predsjedniku Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) od 18. listopada 2021. koje potvrđuje Wiceprezes Sādu Apelacyjnego w W. (potpredsjednica Źalbenog suda u W., Poljska) u dopisu od 27. listopada 2021.

- 14 Dopisom od 7. veljače 2022. Sād Apelacyjny w W. (Źalbeni sud u W.) zatraŹio je od potpredsjednice Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) da razmotri poduzimanje protiv predsjednika Sāda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) radnje u području upravnog nadzora kako bi izvršio rješenje Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) od 28. rujna 2021. U tom je dopisu navedeno da iz dopisa predsjednika Sāda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) od 29. prosinca 2021. proizlazi da je njegovo odbijanje izvršenja rješenja od 28. rujna 2021. podrŹala potpredsjednica Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) dopisom od 27. listopada 2021. Sād Apelacyjny w W. (Źalbeni sud u W.) zatraŹio je taj dopis jer se **njegov sadržaj**, prema mišljenju sastava vijeća, **odnosi na zadiranje u tijek dokaznog postupka tijela koje provodi nadzor u području upravne djelatnosti Źalbenog suda**. Osim toga, navedeno je da Źalbeni sud razmatra upućivanje pravnog pitanja Sudu Europske unije.
- 15 Dopisom od 24. veljače 2022. potpredsjednica Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) u odgovoru na dopis od 7. veljače 2022. u dijelu koji se odnosi na zaključak suda o poduzimanju protiv predsjednika Sāda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) nadzornih radnji kako bi izvršio rješenje Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.) od 28. rujna 2021. utvrdila je da joj se ne čini da može intervenirati u tom pogledu jer informacije navedene u rješenju suda nisu zatraŹene u okviru upravnog nadzora, nego ih je zatraŹio sud. Potpredsjednica je takoder iznijela stajalište prema kojem opseg **informacija** traŹenih rješenjem od 28. rujna 2021. **koje se odnose na druge sudske predmete u pogledu nadležnosti nije povezan s predmetom koji se razmatra i, s druge strane, zadire u ovlasti predsjednika suda**. Potpredsjednica nije priloŹila dopis od 27. listopada 2021.
- 16 S obzirom na stajalište potpredsjednice Sāda Apelacyjnog w W. (Źalbeni sud u W.), koja je, prema mišljenju Źalbenog suda, nezakonito intervenirala u tijek dokaznog postupka tog suda, i postupanja u okviru upravnog nadzora protiv suca izvjestitelja, Źalbeni sud utvrdio je da će daljnja korespondencija sa sudskim tijelima samo produljiti postupak i neće pridonijeti izvršenju rješenja od 28. rujna 2021.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 17 Źalitelj je sudu koji je uputio zahtjev podnio prigovor o ništavosti postupka pred prvostupanjskim sudom na temelju članka 379. stavka 4. Zakonika o građanskom postupku s obzirom na nezakonitost sastava vijeća tog suda u vezi s povredom načela nepromjenjivosti sastava suda time što je predmet razmatrala sutkinja J.K. umjesto sutkinje izvjestiteljice E.T. koja je odabrana u sustavu. Druga stranka u

žalbenom postupku navela je da je u članku 379. točki 4. Zakonika o građanskom postupku riječ o sastavu suda, a ne sastavu sudskog vijeća, čime se utvrđuje da ne postoji osnova za to da se smatra da sastav vijeća sastavljen protivno članku 47.a i članku 47.b Zakona o organizaciji redovnih sudova sam po sebi utječe na valjanost postupka. Državni odvjetnik izjavio je da ne postoji osnova za to da drugostupanjski sud utvrdi ništavost postupka na temelju članka 379. stavka 4. Zakonika o građanskom postupku s obzirom na tekst članka 55. stavka 4. Zakona o organizaciji redovnih sudova, a prihvaćanje drukčijeg stajališta dovelo bi do poništavanja presude prvostupanjskog suda, ponovnog nasumičnog odabira, ponavljanja dokaznih radnji koje su već provedene i donošenja odluke istovjetne presudi od 16. rujna 2019.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Obrazloženje prvog prethodnog pitanja

- 18 Članak 19. UEU-a, kojim se konkretizira vrijednost vladavine prava navedena u članku 2. UEU-a, povjerava nacionalnim sudovima i Sudu obvezu jamčenja pune primjene prava Unije u svim državama članicama, kao i sudske zaštite prava koja osobe ostvaruju iz tog prava.
- 19 Načelo djelotvorne sudske zaštite prava, na koje upućuje članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, opće je načelo prava Unije koje proizlazi iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama i zaštićeno je člancima 6. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., te je potvrđeno člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (presude Suda od 19. rujna 2006., Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, t. 51.; od 16. veljače 2017., Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, t. 37. i od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. [35.]).
- 20 Na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, svaka država članica mora dakle posebno osigurati da tijela koja su, u svojstvu „suda” u smislu prava Unije, dio njezina sustava pravnih lijekova u područjima obuhvaćenima pravom Unije te koja stoga kao takva mogu odlučivati o primjeni ili tumačenju prava Unije udovoljavaju zahtjevima djelotvorne sudske zaštite (presude Suda od 18. svibnja 2021., Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i dr., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, t. 190. i od 20. travnja 2021., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, t. [37.]).
- 21 Zahtjev neovisnosti sudova, koji je svojstven zadaći suđenja, proizlazi iz bitnog sadržaja temeljnog prava na djelotvornu sudsku zaštitu i pošteno suđenje, koje je od ključne važnosti kao jamstvo zaštite svih prava koja osobe izvode iz prava Unije i očuvanja zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU- a, osobito vrijednosti vladavine prava (presuda Suda od 20. travnja 2021., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, t. 51.).

- 22 Na temelju toga i kao što to predviđa članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, na državama članicama je da predvide sustav pravnih lijekova i postupaka kojima se osobama osigurava poštovanje njihova prava na učinkovitu sudsku zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije (presuda Suda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 34.).
- 23 Jamstva neovisnosti i nepristranosti koja se zahtijevaju na temelju prava Unije pretpostavljaju postojanje pravila, osobito u pogledu sastava tijela, imenovanja, trajanja funkcije kao i razloga za nesudjelovanje u odlučivanju, izuzeće i opoziv njegovih članova, koja omogućuju da se kod osoba otkloni svaka legitimna sumnja u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na to tijelo i njegove neutralnosti u odnosu na međusobno suprotstavljene interese (presuda Suda od 20. travnja 2021., Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, t. 53.).
- 24 Zahtjev neovisnosti obuhvaća dva kuta gledanja. Prvi, vanjski kut gledanja, znači da navedeno tijelo svoje funkcije izvršava posve samostalno, a da se pritom ne nalazi u podređenom odnosu ni u kojem pogledu i da ne prima naloge ili upute ikoje vrste (presude Suda od 17. srpnja 2014., Torresi, C-58/13 i C-59/13, t. 22., i od 6. listopada 2015., Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, t. 19.), zbog čega je zaštićeno od vanjskih utjecaja ili pritisaka koji mogu ugroziti neovisnu prosudbu njegovih članova kad je riječ o sporovima o kojima odlučuje (vidjeti presude od 19. rujna 2006., Wilson, C-506/04, t. 51.; od 9. listopada 2014., TDC, C-222/13, t. 30., kao i od 6. listopada 2015., Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, t. 19.). Drugi, unutarnji kut gledanja, dovodi se u vezu s pojmom nepristranosti i ima za cilj osigurati jednak položaj prema strankama spora i njihovim pripadajućim interesima u odnosu na predmet spora. Taj kut gledanja zahtijeva poštovanje objektivnosti i nepostojanje bilo kakvog interesa u rješavanju spora osim isključivo primjene pravnih pravila (presude Suda od 19. rujna 2006., Wilson, C-506/04, t. 52.; od 9. listopada 2014., TDC, C-222/13, t. 31. i od 6. listopada 2015., Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14, t. 20.).
- 25 Zahtjev da je sud ustanovljen zakonom povezan je sa zahtjevom neovisnosti i nepristranosti suda jer organizacija pravosuđa mora biti uređena zakonom i neovisna o izvršnoj vlasti, a oba zahtjeva element su načela vladavine prava i upućuju na povjerenje koje javnost mora imati u sudove u demokratskom društvu (presuda ESLJP-a od 12. ožujka 2019., A. protiv Islanda, tužba br. 26374/18, t. 99.).
- 26 Slijedom navedenog, postoji dvojba iz prvog prethodnog pitanja, odnosno je li neovisni, nepristrani i zakonom prethodno ustanovljeni sud koji osigurava djelotvornu pravnu zaštitu prvostupanjski sud u čijem sastavu zasjeda sudac pojedinac koji je određen za odlučivanje u predmetu uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.

- 27 Problem se najprije odnosi na to obuhvaća li pojam neovisnog, nepristranog i zakonom ustanovljenog suda i „sastav suda” ili „sastav sudskog vijeća” u dijelu u kojem je riječ o načinu utvrđivanja tog sastava.
- 28 Pojam „sastav suda” nije zakonski definiran u nacionalnom pravu, kao ni u pravu Europske unije. U poljskom se pravu pojam sastava suda dodatno definira navođenjem brojnosti njegova sastava vijeća. U postupku pred prvostupanjskim sudom, odredbama se kao načelo predviđa odlučivanje u sastavu od jednog suca (članak 47. stavak 1. Zakonika o građanskom postupku). Iznimke se odnose na neke kategorije predmeta u kojima odlučuje sastav koji uključuje jednog suca kao predsjednika i dva porotnika (članak 47. stavak 2. Zakonika o građanskom postupku) ili se predsjedniku suda dodjeljuje ovlast da naloži da se predmet razmatra u sastavu od tri suca, ako smatra to korisnim s obzirom na posebnu složenost ili presedansku prirodu predmeta (članak 47. stavak 3. Zakonika o građanskom postupku).
- 29 Kako bi sud ustanovljen zakonom bio neovisan i nepristran, u njegovu sastavu moraju odlučivati suci koji imaju legitimaciju za odlučivanje na određenom sudu određenog stupnja i u određenom predmetu. Svaki član sastava vijeća mora ispunjavati navedene kvalifikacije.
- 30 U nacionalnom pravu na snazi je načelo nepromjenjivosti sastava sudskog vijeća (članak 47.a stavak 1. Zakona o organizaciji redovnih sudova). Ono se temelji na tome da se predmeti dodjeljuju sucima i pomoćnim sucima nasumično, u okviru pojedinačnih kategorija predmeta. To je načelo sa zakonskom snagom čija je bit u stalnosti (nepromjenjivosti) sastava suda od trenutka nasumičnog odabira sastava vijeća i tijekom cijelog razdoblja odlučivanja u predmetu (članak 323. Zakonika o građanskom postupku) (vidjeti odluke Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) od 5. prosinca 2019., III UZP 10/19 i od 1. srpnja 2021., III CZP 36/20).
- 31 Predmete sucima i pomoćnicima sudaca u okviru pojedinačnih kategorija predmeta nasumično dodjeljuje komunikacijski i informacijski sustav za nasumičnu dodjelu sudskih predmeta i zadaća koji funkcionira na temelju generatora nasumičnih brojeva (sustav za nasumičnu dodjelu predmeta) (članak 43. stavak 1. Poslovnika iz 2015., članak [2.] točka 16. Poslovnika iz 2019.).
- 32 Izuzeci od načela nepromjenjivosti nasumično odabranog sastava suda strogo su određeni Zakonom o organizaciji (odnosno člankom 47.b Zakona o organizaciji redovnih sudova prema kojem se sastav suda može izmijeniti samo ako se predmet ne može razmatrati u dotadašnjem sastavu ili u slučaju dugotrajne prepreke u razmatranju predmeta u dotadašnjem sastavu) i provedbenim pravilima (članak 49. i članak 52.c Poslovnika iz 2015.). U sudskoj praksi Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) navodi se da sama iznimka od pravila određivanja suca u predmetu ne znači da sastav suda nije u skladu s propisima (vidjeti odluku Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) od 16. veljače 2021., III CZP 9/20).

- 33 To se stajalište temeljilo na pretpostavci da se sastav suda određuje zakonom, a odredbe Poslovnika iz 2015. i Poslovnika iz 2019. odnose se samo na način utvrđivanja sastava vijeća odabirom suca s pomoću komunikacijskog i informacijskog sustava za nasumičnu dodjelu sudskih predmeta i zadaća. Naime, svaki sudac određenog suda kvalificiran je za odlučivanje u predmetu neovisno o načinu njegova odabira za razmatranje tog predmeta. Stoga, unatoč nepravilnostima povezanim s određivanjem sastava suda, sud je i dalje zakonom ustanovljeni sud jer sudac je i dalje sudac, a u sastavu suda zasjeda sudac. Zakazivanje sucima koji odlučuju u građanskim predmetima rasprava prema abecednom popisu sudaca isključivo je organizacijske prirode, a povreda pravila isključivo organizacijske i indikativne prirode ne znači da je sastav nezakonit (vidjeti odluku Sāda Najwyższyjeg (Vrhovni sud) od 16. veljače 2021., III CZP 9/20).
- 34 Prema mišljenju žalbenog suda, može se smatrati da uobičajena (slučajno, nesvjesno, nenamjerno, greškom) povreda odredbi koje se odnose na odabir sastava sudskog vijeća nasumičnim odabirom nije uvjet da se smatra da je sastav tog suda nezakonit (članak 379. točka 4. Zakonika o građanskom postupku), pa stoga treba smatrati da je tako oblikovani sastav suda zakonom prethodno ustanovljeni sud (članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima). O drukčijoj je situaciji riječ kada je sastav sudskog vijeća u kojem zasjeda sudac kojemu je predmet dodijeljen na razmatranje određen uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.
- 35 **Opći cilj odredbi o određivanju sastava suda i načinu njegova određivanja jest da se osigura njihova uloga čuvara neovisnosti sudova i time izbjegne utjecaj zakonodavnih i izvršnih vlasti na određivanje konkretnog suca za razmatranje predmeta i dogovora između samih sudaca određenog suda o tome koji će od njih razmatrati konkretan predmet.** Iako države članice same odlučuju na koji će način sastavljati sastav suda u skladu s nacionalnim odredbama, ako su takve odredbe donesene, neovisnost suda mora biti dostatno osigurana (vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika E. Tancheva od 27. lipnja 2019., C-585/18, C-624/18 i C-625/18, t. 129.). Žalbeni sud smatra da ta jamstva obuhvaćaju ne samo zakonodavnu i izvršnu vlast, nego i sudbenu vlast.
- 36 Prema mišljenju žalbenog suda, **ne može se razumno smatrati da je očuvana neovisnost (i nepristranost) suda u situaciji u kojoj sami suci određenog suda, u namjeri da ostvare svoje ili tuđe interese korištenjem instituta nacionalnog prava protivno njegovoj svrsi, oblikuju zakonito odabrani sastav sudskog vijeća uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.**
- 37 Naime, osnovu prava na pošteno suđenje čine jamstva kojima se utvrđuje pristup zakonom ustanovljenom sudu i odnose se na oblikovanje njegova sastava, a povrijediti ih se smije samo iznimno, također u pogledu pravilnih radnji. Stoga treba smatrati da pravo na neovisni, nepristrani i zakonom ustanovljeni sud

obuhvaća i sastav suda oblikovan u skladu s nacionalnim odredbama na način na koji se osigurava njegova neovisnost i stabilnost. **Taj se zahtjev može ispuniti samo ako je sudac određen u sastav suda (koji se sastoji od jednog ili više članova) u skladu s odredbama nacionalnog prava, a izmjena suca dopuštena je u granicama utvrđenima tim odredbama, unatoč tomu što je riječ o organizacijskim i provedbenim odredbama.**

- 38 Budući da način određivanja suca u sastav vijeća i izmjena suca u tom sastavu podliježu određenim pravilima nacionalnog prava, **poštovanje tih pravila od ključne je važnosti za utvrđivanje toga je li sud, uključujući njegov odabrani sastav, zakonom ustanovljeni sud.** Iako svi suci određenog suda raspolažu odgovarajućim ovlastima i jednako su nadležni za odlučivanje, najvažniji i jamstveni čimbenik za stranke jest činjenica da je predmet predan tajništvu suca izvjestitelja kojemu je predmet dodijeljen nasumično, u skladu s ustaljenom raspodjelom poslova, informatičkim alatom koji funkcionira na temelju generatora nasumičnih brojeva. **To je prvenstveno važno sa stajališta jamstva neovisnosti suda, uključujući neovisnost o upravnom čimbeniku kao što je predsjednik ili zamjenik predsjednika određenog odjela, i njegove nepristranosti.** Stoga, ako je povreda tih pravila teška, znači da su ta jamstva u velikoj mjeri narušena. Naime, činjenica da predmet razmatra sudac koji je određen za razmatranje predmeta uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda utječe na povjerenje građana i društva u sud kao neovisno i nepristrano tijelo te jamstveni čimbenik za stranke.
- 39 Žalbeni sud navodi da je do izmjene sastava prvostupanjskog suda u predmetu XVI GC 932/18 koja se sastoji od toga da predmet razmatra sutkinja J.K. umjesto sutkinje E.T. koja je nasumično odabrana za njegovo razmatranje u sustavu za nasumičnu dodjelu predmeta, došlo uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda, odnosno članka 47.b stavka 1. Zakona o organizaciji redovnih sudova u vezi s člankom 52.c stavkom 4. Poslovnika iz 2015.
- 40 Kao prvo, dopust na zahtjev suca izvjestitelja na datum zakazane sjednice ne predstavlja nemogućnost razmatranja predmeta u dotadašnjem sastavu ni dugotrajnu prepreku za razmatranje predmeta u dotadašnjem sastavu (članak 47.b stavak 1. Zakona o organizaciji redovnih sudova). On može biti osnova za poduzimanje radnji sastava suda određenog u skladu s planom zamjena ili planom dežurstva, ako to opravdava djelotvornost postupka, a sastav suda kojem je dodijeljen predmet ne može ih poduzeti (članak 47.b stavak 2. Zakona o organizaciji redovnih sudova). U sudskoj praksi Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) prihvaćeno je da osnova za odstupanje od načela nepromjenjivosti sastava sudskog vijeća nije planirani godišnji odmor (odluka Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) od 16. veljače 2021., III CZP 9/20), čak ni premještanje suca na drugi odjel suda bez njegova pristanka zbog promjene radnog rasporeda (odluka Sāda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) od 28. veljače 2020., III CSK 225/19).

- 41 U predmetu XVI GC 932/18 nije došlo do nemogućnosti razmatranja predmeta u dotadašnjem sastavu ni dugotrajne prepreke za razmatranje predmeta u dotadašnjem sastavu. Predmet XVI GC 932/18 razmatrao se na tri ročišta zakazana radi njegova razmatranja. Čak i ako se prihvati da je 25. ožujka 2019. postojala osnova za to da radnje poduzima sastav sudskog vijeća određen u skladu s planom zamjena, odnosno sutkinja J.K., nije bilo prepreka za to da se sljedeća ročišta zakazana u svrhu provođenja rasprave održe u sastavu vijeća u kojem zasjeda sutkinja E.T., s obzirom na to da je izostala zbog dopusta na zahtjev.
- 42 Kao drugo, žalbeni sud smatra da sutkinja J.K. nije podnijela pisanu izjavu o preuzimanju predmeta XVI GC 932/18 na razmatranje na temelju članka 52.c stavka 4. Poslovnika iz 2015. Osim toga, izjava voditelja tajništva XVI. gospodarskog odjela Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) iz okružnice od 19. svibnja 2021. prema kojoj je nalog sutkinje J.K. od 25. ožujka 2019. o preuzimanju na razmatranje predmeta XVI GC 932/18 greškom priložena spisu drugog predmeta nije istinita.
- 43 Kao treće, izmjena suca izvjestitelja u predmetu XVI GC 932/18 nije bila slučajna. Nalogom od 7. veljače 2019. datum održavanja rasprave zakazane za 11. ožujka 2019. promijenjen je na 25. ožujka 2019. Na datum donošenja tog naloga plan zamjena već je trebao biti sastavljen u skladu s propisima (najkasnije do 31. siječnja 2019.). Ne postoji nikakav dokaz da je taj plan sastavljen nakon izdavanja naloga kojima se mijenjaju datumi održavanja rasprava u predmetu XVI GC 932/18. Drugim riječima, na datum izdavanja naloga od 7. veljače 2019. sutkinja E.T., kao zamjenica predsjednice XVI. gospodarskog odjela, znala je da će sutkinja J.K. biti zamjena u skladu s planom zamjena za 25. ožujka 2019. Datum održavanja ročišta XVI GC 932/18 stoga je određen otkazivanjem prethodno zakazanog datuma održavanja rasprave, a da nije naveden razlog njegova otkazivanja (stranke nisu zahtijevale promjenu datuma održavanja rasprave) ni sudac izvjestitelj koji će zasjedati u sastavu vijeća 25. ožujka 2019.
- 44 Kao četvrto, izmjena suca izvjestitelja u predmetu XVI GC 932/18 bila je svjesna. To što je sutkinja E.T. zakazala raspravu za 25. ožujka 2019., odnosno na datum na koji je zamjenjuje sutkinja J.K., a ona koristi dopust na zahtjev, trebalo je stvoriti privid postojanja pretpostavki iz članka 47.b stavka 1. Zakona o organizaciji redovnih sudova. Zbog te je intervencije sutkinja J.K., kao zamjena, razmatrala sve predmete određene za sjednicu 25. ožujka 2019. U tom slučaju informatički alat treba zamjeni dodijeliti jedan predmet manje u istoj kategoriji. Međutim, prema Poslovniku iz 2015. predsjednik odjela treba naložiti da se informatičkim alatom dodijeli dodatan predmet u istoj kategoriji, ako je predmet završila zamjena. U predmetu XVI GC 932/18 ništa od toga nije se dogodilo. Naime, iz sustava za nasumičnu dodjelu predmeta proizlazi da u njemu nije provedena izmjena suca izvjestitelja. Do donošenja presude prvostupanjskog suda sutkinja E.T. funkcionirala je u sustavu za nasumičnu dodjelu predmeta kao sudac izvjestitelj u predmetu XVI GC 932/18.

- 45 Kao peto, izmjena suca izvjestitelja u predmetu XVI GC 932/18 ima konkretan cilj. Za predstavnike sudačke zajednice takvo je postupanje jasno. U opisanom činjeničnom stanju, zbog toga što je sutkinja J.K. preuzela na razmatranje predmete određene za 25. ožujka 2019. (uključujući predmet XVI GC 932/18), stvarno se smanjio broj predmeta u tajništvu sutkinje E.T. Budući da radnik može uzeti četiri dana dopusta na zahtjev u kalendarskoj godini, a u jednom radnom danu sudac okružnog suda razmatra od pet do osam predmeta, tajništvo sutkinje E.T. moglo je smanjiti broj predmeta koje razmatra za čak 20 do 36.
- 46 Kao šesto, u okviru činjeničnog stanja nije moguće utvrditi kriterije na temelju kojih je sutkinja E.T. odabrala predmet XVI GC 932/18 kao predmet koji je određen za 25. ožujka 2019. kako bi ga na razmatranje preuzela sutkinja J.K.
- 47 Žalbeni sud ističe **opasnost prihvatanja takvog ponašanja. Teoretski, ne može se isključiti da će se u predmetu od velikog društvenog interesa suci među sobom dogovoriti da predmet koji je u tajništvu jednog od njih preuzme drugi na način da predmet bude određen za datum dežurstva drugog suca, a potomji sudac preuzme predmet na razmatranje s obzirom na to da sudac izvjestitelj odabran za razmatranje predmeta komunikacijskim i informacijskim sustavom za nasumičnu dodjelu sudskih predmeta i zadaća, koji funkcionira na temelju generatora nasumičnih brojeva, na taj datum koristi dopust na zahtjev.**
- 48 Kao sedmo, žalbeni sud ističe **neuobičajeno ponašanje** upravnih tijela u pogledu postupovnih radnji koje u građanskom postupku poduzima sudac izvjestitelj kako bi utvrdio razloge izmjene sastava vijeća u predmetu XVI GC 932/18, kao što je sljedeće: 1. predsjednica XVI. gospodarskog odjela Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) šalje odluke Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) na uvid predsjedniku Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.); 2. potpredsjednica Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) ima uvid u sadržaj rješenja od 11. svibnja 2021. na nezakonit način; 3. predsjednica XVI. gospodarskog odjela Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) ne pojašnjava razloge neopravdanog izostanka sutkinje E.T. i to čini tek nakon što je Sąd Apelacyjny w W. (Žalbeni sud u W.) obavijestio državnog odvjetnika; 4. neizvršavanje rješenja Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) od 28. rujna 2021.; 5. uplitanje potpredsjednice Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) u tijek dokaznog postupka time što je u okviru upravnog nadzora ocijenila da rješenje Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) od 28. rujna 2022. nadilazi područje nadležnosti suda, što je bila osnova za to da predsjednik Sąda Okręgowog w W. (Okružni sud u W.) odbije izvršenje tog rješenja; 6. objava intervencije potpredsjednice Sąda Apelacyjnog w W. (Žalbeni sud u W.) u okviru upravnog nadzora u svrhu provjere zakonitosti dodjele predmeta sutkinji J.K. tek nakon što je žalbeni sud obavijestio o namjeri upućivanja pravnog pitanja Sudu Europske unije.

Obrazloženje drugog prethodnog pitanja

- 49 U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, mijenja se odgovor na drugo pitanje.
- 50 Kako bi se zajamčilo da drugostupanjski sud može osigurati djelotvornu sudsku zaštitu koja se zahtijeva na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, ključno je očuvanje njegove neovisnosti, kao što se to potvrđuje člankom 47. drugim stavkom Povelje Europske unije o temeljnim pravima, koji među zahtjevima vezanima uz temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek navodi pristup „neovisnom” sudu (presuda Suda od 18. svibnja 2021., Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i dr., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, t. 194.).
- 51 Organizacija pravosuđa u državama članicama u njihovoj je nadležnosti. Međutim, prilikom izvršavanja te nadležnosti države članice moraju poštovati obveze koje imaju na temelju prava Unije. To može biti tako osobito kad je riječ o nacionalnim pravilima koja se odnose na odgovarajući sudski nadzor sastava vijeća (vidjeti presudu Suda od 20. travnja 2021., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, t. 48.).
- 52 U sudskoj praksi Săda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) prihvaćeno je da oblikovanje sastava vijeća protivno odredbama koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda može biti osnova za primjenu sankcije iz članka 379. točke 4. Zakonika o građanskom postupku (vidjeti odluke Săda Najwyższyjieg (Vrhovni sud) od 5. prosinca 2019., III UZP 10/19 i od 16. veljače 2021., III CZP 9/20). Ta se sankcija primjenjuje u sudskom nadzoru drugostupanjskog suda i jedini je pravi odgovor u svrhu osiguranja djelotvorne sudske zaštite.
- 53 Utvrđenje drugostupanjskog suda da je postupak prvostupanjskog suda ništav dovodi do poništavanja pobijane presude, ukidanja postupka u dijelu u kojem je ništav i smatranja da su postupovne radnje poduzete pred tim sudom nepostojeće te, unatoč stajalištu državnog odvjetnika, do toga da predmet razmatra sutkinja E.T. kao sudac izvjestitelj koji je odabran u sastav sudskog vijeća u sustavu za nasumičnu dodjelu predmeta.
- 54 Nakon što je 14. veljače 2020. stupio na snagu Zakon o izmjeni, Săd Najwyższy (Vrhovni sud) donio je 16. veljače 2021. odluku III CZP 9/20 prema kojoj povreda načela nepromjenjivosti sastava suda određenog za razmatranje žalbe, koja se sastoji od neopravdanog određivanja zamjenika suca koji nije sudac izvjestitelj, može dovesti do nezakonitog sastava suda (članak 379. točka 4. Zakonika o građanskom postupku). Iz obrazloženja odluke proizlazi da je Săd Najwyższy (Vrhovni sud) odlučivao na temelju pravnog stanja koje je prethodilo stupanju na snagu članka 55. stavka 4. Zakona o organizaciji redovnih sudova i očito nije sagledao sadržaj članka 8. Zakona o izmjeni.
- 55 Žalbeni sud pojašnjava da se djelotvorna sudska zaštita stranaka u slučaju oblikovanja sastava vijeća protivno odredbama koje se odnose na dodjelu

predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda, u skladu s člankom 379. točkom 4. Zakonika o građanskom postupku, u sadašnjem pravnom uređenju ne može ostvariti s obzirom na sadržaj članka 55. stavka 4. Zakona o organizaciji redovnih sudova u vezi s člankom 8. Zakona o izmjeni.

- 56 Zaključno, treba utvrditi da je žalbeni sud lišen mogućnosti primjene djelotvorne pravne sankcije o kojoj je riječ u članku 379. točki 4. Zakonika o građanskom postupku ako utvrdi da je sastav vijeća oblikovan uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.
- 57 Slijedom navedenog, sud koji je uputio zahtjev smatra da je opravdano Sudu Europske unije uputiti prethodno navedena pravna pitanja. Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na upućena pitanja odgovori na sljedeći način:
 1. Članak 2., članak 6. stavke 1. i 3. te članak 19. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima treba tumačiti na način da neovisni, nepristrani i zakonom prethodno ustanovljeni sud koji osigurava djelotvornu pravnu zaštitu nije prvostupanjski sud države članice Europske unije u čijem sastavu zasjeda sudac pojedinac tog suda koji je određen za odlučivanje u predmetu uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.
 2. Članak 2., članak 6. stavke 1. i 3. [te] članak 19. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima treba tumačiti na način da im se protivi primjena odredbi nacionalnog prava, kao što je članak 55. stavak 4. druga rečenica Zakona od 27. srpnja 2001. o organizaciji redovnih sudova [omissis] u vezi s člankom 8. Zakona od 20. prosinca 2019. o izmjeni Zakona o organizaciji redovnih sudova, Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona [omissis], u dijelu u kojem se njima zabranjuje drugostupanjskom sudu da na temelju članka 379. točke 4. Zakona od 17. studenoga 1964. – Zakonik o građanskom postupku [omissis] utvrdi ništavost postupka pred nacionalnim prvostupanjskim sudom u predmetu koji je pokrenut pred tim sudom zbog toga što se sastav suda protivi zakonu, sud je u neodgovarajućem sastavu ili osoba koja je njegov član nije ovlaštena ili nadležna za odlučivanje, kao pravnu sankciju kojom se osigurava djelotvorna pravna zaštita u slučaju određivanja suca za odlučivanje u predmetu uslijed teške povrede nacionalnih odredbi koje se odnose na dodjelu predmeta kao i na određivanje i izmjenu sastava suda.